

Makten och siffrorna

Några intensiva veckor av valspurt kulminerade i en valvaka på Sveriges television – en statistikfestival med influenser från melodifestivaler. Åkande kameror och en Willie Craaford som sjöng och spelade gitarr. Willie ackompanjerades av programledare som presenterade statistik med stor dramatik.

Det blir ett regeringsskifte. Vad kan då vara mer lämpligt än att upprätta en liten önskelista till en tillträdande regering? Eftersom jag som ordförande har privilegiet att fylla denna spalt med mina egna ord och funderingar, framför jag således några önskemål från en statistikengagerad samhällsmedborgare.

1. Utbilda fler kvalificerade statistiker!

Vi har i många sammanhang diskuterat frågan om den bristfälliga statistikutbildningen i Sverige. En utredning kartlade nyligen situationen och kom fram till alarmerande slutsatser om statistikämnets framtid. Samtidigt ställer vår samhällsapparat allt högre krav på en kvalificerad och klok statistikproduktion och statistik användning. Såväl beslutsfattande organ som enskilda samhällsmedborgare tvingas förlita sig mer och mer på statistiska undersökningar av olika slag. Kompetens inom statistikämnet handlar ytterst om rättssäkerhet och är en förutsättning för en väl fungerande demokrati.

2. Öka politikernas förmåga att använda statistik på ett ansvarsfullt sätt!

Jag kommer då och då i kontakt med politiker i mitt dagliga värv. Allt för ofta får jag höra raljerande uttryck om statistiken och dess betydelse för beslutsfattande. "Lögn, förbannad lögn och statistik" är en fras alla kan. Jag märker också en stor osäkerhet inför statistik. Statistik upplevs svårt och komplicerat. Det är lätt att vara kritisk och förkasta utan reflektion. Det är lika lätt att utan reflektion svälja statistik okritiskt. Däremot är det svårare att försöka förstå och ifrågasätta statistik på ett sunt och konstruktivt sätt. Detta förutsätter en viss grundläggande förståelse kring undersökningsmetodik och statistikfallor. Lite mer av den varan skulle avsevärt öka värdet av landets produktion av statistik och undersökningar.

3. Städa upp i arbetsmarknadsstatistiken!

Vem vet hur hög arbetslösheten är i Sverige? Jag vågar påstå att ytterst få har en bra uppfattning

om detta, vilket är synnerligen anmärkningsvärt då arbetsmarknaden kom att bli den mest diskuterade valfrågan. Sällan skrivs det så mycket om jobbets betydelse och så vidare. De flesta vet däremot att det finns många olika sätt att räkna och att det finns mycket starka politiska incitament att försöka manipulera statistiken på olika sätt. Jag tror därför att många samhällsmedborgare drar slutsatsen att arbetslöshetsstatistiken inte är något att lita på. Det finns alltså all anledning för den tillträdande regeringsmakten att fundera kring våra statistikproducerande myndigheters roll när det gäller arbetsmarknadsstatistiken. Med många offentliga aktörer som producerar och publicerar arbetsmarknadsstatistik med olika utfall, bl.a. Statistiska centralbyrån (som ansvarar för den officiella statistiken avseende arbetslöshet) och AMS (som presenterar sin verksamhetsstatistik avseende arbetslöshet) uppstår förvirring och trovärdighetsproblem.

Till sist vill jag ta upp incidenten med utbildningsministern och dennes försök att med politiska förtecken påverka Skolverkets utredningsverksamhet. Under förra höstkonferensen fick vi höra utredarens egen berättelse om det inträffade. Detta är naturligtvis fullständigt oacceptabelt. Vi som arbetar med statistik och undersökningar måste få kunna arbeta utifrån vetenskapliga och objektiva kriterier utan politisk inblandning. Att försvåra detta innebär också att det individuella mod och civilkurage som krävs för att klara av undersökningsarbete undanröjs. Det handlar återigen om rättssäkerhet och demokratins förutsättningar.

Vi kommer att arrangera årets höstkonferens kring temat "Statistik som påverkar". Utgångspunkten är HG Wells uttalande "*Statistical thinking will one day be as necessary as the ability to read and write*". Har vi kommit dithän och är vi som enskilda samhällsmedborgare skickade att ta vårt ansvar? Läs mer om konferensen i detta nummer av Konfidensen.

Tack för er uppmärksamhet!

Mats Forsberg, ordförande ■

Arbetslivet som lärmiljö – vad rör det oss??

Bland vårens alla utrednings- och kommittédirektiv fanns ett med det ganska intetsägande namnet "Arbetslivet som lärmiljö" (www.sou.gov.se/kommittedirektiv/dir2006_34.pdf). När jag började läsa visade det sig något förvånande att mycket handlade om matematikämnet och de utmaningar som det ämnet stod inför.

Det problem som man utgår ifrån är att matematiken har en särställning, men att många elever får en negativ attityd till ämnet; många människor känner t.o.m. ängslan inför ämnet. Man noterar vidare att matematik är en del i medborgarskolen och att kunskap i matematik behövs för att kritiskt värdera resultat inom olika samhällssektorer. Som uppslag för att bryta den negativa utvecklingen nämns bl.a. samarbete med yrkeslivet/företag.

Uppdraget till kommittén beskrevs bl.a. på följande sätt:

"Kommittén skall initiera och stimulera en ökad samverkan mellan näringsliv och skola på nationell, regional och lokal nivå för att bättre tillvarata arbetslivet som lärmiljö och resurs för lärande. Arbetet skall bedrivas på sådant sätt att det på sikt kan leda till en högre kvalitet i utbildningen, fler elever på naturvetenskapliga och tekniska utbildningsvägar och att näringslivet lättare kan få den kompetenta arbetskraft som efterfrågas.

.....

Kommittén skall särskilt verka för att förändra attityder till och öka intresset för ämnet matematik. Genom att förklara vilken matematik som tillämpas i olika yrken och generellt synliggöra matematiken som företeelse och verktyg i arbetslivet, kan intresse skapas för ämnet som sådant."

Jag har ju under nästan ett år varit delaktig i Högskoleverkets utvärdering av statistikämnet vid våra universitet. När jag läste direktivet slog det mig att den bakgrundsbild av matematikämnets centrala roll och problem med att få en egen, positiv profil i skolan, var nästan exakt desamma som denna utvärderingen noterat för statistikämnet. När jag läste om direktiven kunde jag, i stort sett på varje ställe, sätta in "statistik" istället för "matematik" och ändå få en korrekt bild. Tag gärna upp dokumentet via internet och prova själv!

Med litet hjälp från mina kollegor fick jag veta att utredningen något förvånande hade två ordföranden som avlöste varandra ungefär halvvägs. Två tungviktare med något olika bakgrund: Carl

Bennet och Göran Johansson. Förutom dessa två bestod kommittén av endast en person till, Leif Schelin på Teknikföretagen.

Jag ringde Leif för att se om jag kunde få veta mer. Och det jag fick veta tycker jag har stort intresse också för statistikämnet och dess situation.

Leif berättade att industrimannen och fackföreningsmannen arbetade som ett radarpar för sitt gemensamma mål och att man redan har en grundmodell som man planerar att testa på fyra orter – Umeå, Karlstad, Upplands Väsby och Norrtälje – under hösten. Modellen kan kort beskrivas så här:

- Eleven vistas på företaget under två veckor; till detta kommer några dagars förberedelse och därefter avrapporteringstid.
- Vistelsen kvalitetssäkras genom ett avtal mellan skola och arbetsplats.
- För att skolan ska kunna ställa krav på företaget utgår en viss ersättning för varje elev.

I första hand gäller modellen för gymnasiet. Kommittén har inte så mycket tid på sig; den 31 januari 2007 är det tänkt att den ska vara färdig.

När man hör detta är det svårt att inte bli entusiastisk. Och fråga sig:

- Kan modellen användas också i arbetet på att stärka statistikämnets profil?
- Vilken roll kan Statistiska föreningen spela??
- Och inte minst: Var finns vårt tunga radarpar???

PS

Självfallet påpekade jag parallellen med statistik för Leif Schelin. Och att statistik på gymnasiet är en del av matematikämnet: Det borde ju kunna finnas fullt av arbetsuppgifter av statistisk natur på många arbetsplatser.

DS

Ulf Jorner ■

Offentlig ekonomi 2006

– en ny årsbok

SCB har kommit ut med en ny årsbok med namnet Offentlig ekonomi, som i text, diagram och tabeller ger en samlad bild av den offentliga sektorn i Sverige. Offentlig ekonomi vänder sig till alla dem som vill veta mer om den offentliga sektorns ekonomiska utveckling men kanske har svårt att orientera sig bland alla de olika uppgifter som cirkulerar.

Den offentliga sektorns storlek beror på hur man definierar den

I boken presenteras och diskuteras nackdelar och förtjänster med ett antal mått på den offentliga sektorns storlek. Vilket mått som passar bäst beror oftast på sammanhanget, och ofta kan det vara informativt att redovisa mer än ett mått.

Sammanfattning av olika mått på den offentliga sektorns storlek 2004. Procent

Offentliga myndigheters andel av det totala förädlingsvärdet	19
Den offentliga sektorns konsumtion och investeringar	30
Sysselsatta i offentlig sektor exklusive offentligt ägda företag (2003)	31
Sysselsatta i offentlig sektor inklusive offentligt ägda företag (2003)	37
Den offentliga sektorns utgifter	54
Den offentliga sektorns inkomster	55
Den offentliga sektorns finansiella tillgångar	70
Den offentliga sektorns finansiella skulder	64

Måtten har satts i relation till BNP även om måtten inte alltid utgör en del av BNP, vilket beskrivs nedan. Antalet sysselsatta är satt i relation till totala sysselsättning i Sverige.

Boken sammanställer uppgifter hämtade från ett flertal olika datakällor och förklarar också varför uppgifter som tillsynes mäter samma sak inte visar samma värde. Det kan bero på skillnader i mätmetoder och skillnad i definitioner, skillnader i periodisering och beräkningssätt, och detta förklaras i boken.

Maastrichtskulden är större än statskulden

Ett exempel på detta är när man i olika sammanhang redovisar statens och den offentliga sektorns skulder. Detta kan då gälla *statens bruttoskuld*, den okonsoliderade statsskulden, som omfattar alla lån och värdepapper som används för att finansiera statsskulden samt derivaten som används för att styra skuldens risksammansättning, eller den *konso-*

liderade statsskulden där de statliga myndigheternas innehav av värdepapper som Riksgäldskontoret emitterat räknats bort. Den konsoliderade statskulden är alltså ett mått på hur stor statens skuld är till externa långivare.

Ett vidare skuldbegrepp är det som används i de så kallade Maastrichtvillkoren för att se om ett land uppfyller villkoren för EMU. Här redovisas den *konsoliderade bruttoskulden för den offentliga sektorn*, dvs. man räknar bort interna skulder och fordringar mellan delsektorer i den offentliga sektorn.

Ekonomiska termer och begrepp förklaras

Andra ekonomiska termer och begrepp som redovisas och förklaras är *skattekvoten*, *det finansiella sparandet*, *transfereringar* och *offentliga utgifter för konsumtion* för att nämna några begrepp som ofta förekommer i den ekonomiska debatten. I boken redogörs även för hur *saldomålet* uppnås, vart våra skattemedel tar vägen, och hur statsbidrags- och utjämnningssystemen är uppbyggda.

I tre kapitel om staten, kommuner och landsting samt ålderspensionssystemet beskrivs senare tiders strukturella förändringar i den offentliga sektorn och utvecklingen av våra välfärdstjänster skola, vård och omsorg som vi gemensamt finansierar och ansvarar för.

Boken avslutas med ett faktaavsnitt där datakällor och beräkningsprinciper för de uppgifter som redovisas i boken beskrivs och med ett sakordsregister som tillika är begreppsförklaring. Till varje kapitel finns också läsanvisningar med referenser för den som vill veta mer.

Konfidensens redaktör bad Olle Djerf, konsult och tidigare chefsekonom på Nordea, att kort kommentera boken Offentlig ekonomi 2006.

I betänkandet Utveckling och förbättring av den ekonomiska statistiken (SOU 2002:12) framfördes behovet av en samlad redovisning av den offentliga sektorn i ett makroekonomiskt perspektiv och det tycker jag att SCB lyckats ganska bra med. Möjligtvis har boken blivit ambitiöst i överkant. Förutom de självklara basuppgifterna skulle olika tema olika år, vara något som skulle kunna ge ytterligare läsvärde i fortsättningen.

Bokens huvudidé är att vara en uppslagsbok för andra grupper än experterna och både media och studenter borde kunna ha glädje av boken. Men jag tror också att även experter har stor glädje av boken eftersom det finns många fallgropar när man arbetar med ekonomisk statistik av den här karaktären.

Intervju med SCB: s nya generaldirektör Kjell Jansson

1. Vilken är din bakgrund?

Jag har jobbat i Kanslihuset i tio år, dels på Finansdepartementet, dels på Miljö- och energidepartementet. GD har jag tidigare varit på Svenska kraft-

nät, Tullverket och Nutek. Jag har också jobbat med Nationalräkenskaperna vid SCB mellan åren 1975–1978. Därefter gick jag till Riksrevisionsverket.

Hur mycket statistik har du läst?

20 poäng, med spets faktiskt! Jag har en traditionell ekonomexamen med lite geografi ovanpå.

2. Vilken statistik har varit mest betydelsefull för dig?

På Finansdepartementet var det naturligtvis ekonomisk statistik, t.ex. KPI, privat konsumtion och NR-material. När jag började på energisidan så var det SCB:s energistatistik, framför allt elkonsumtionen. Vi var helt beroende av utfallssiffrorna. Jag började faktiskt jobba dagen då Tjernoby sprang i luften. Det blev rätt jäktiga år i den verksamheten.

När jag arbetade med miljöfrågorna så blev SCB:s miljöstatistik min fasta punkt i tillvaron. Sedan början av 70-talet hade det genomförts långtgående insatser för att minska svavelutsläppen. Det enda som kunde påvisa förändringar, var SCB:s statistik. I början av 1990-talet hade svavelutsläppen minskat med 70–80 procent i jämförelse med de värsta åren på 70-talet.

3. Nu har du varit GD på SCB i ett halvår. Vad är mest slående? Och vad har hittills varit roligast?

Det är en väldigt professionell organisation med duktig personal, men det visste jag redan innan, annars hade jag kanske inte valt SCB. Många är mycket hängivna sitt jobb. Detta engagemang är viktigt när vi nu drar igång effektiviseringen av produktionsprocessen. SCB har en mångfald av verktyg och metoder och det får vissa negativa konsekvenser. Om vi skulle behålla nuvarande arbetssätt så blir det dyrt att utveckla, underhålla och dokumentera. Samtidigt som implementering av nya

och förbättrade metoder och verktyg försvåras.

SCB är en väldigt decentraliserad organisation, med stor frihet ute på avdelningarna. Jag är inte odelat positiv till detta. Visst är det bra med egna initiativ, men det finns vissa tendenser till suboptimering som påverkar både kostnadseffektivitet och kvalitet. Men vi måste genomföra förändringarna på ett sådant sätt att hängivenheten inte försvinner när en mindre grad av decentralisering nu införs.

4. Hur har statistiken från SCB använts i valrörelsen? När ska SCB tillrättaläggas? Eller är det en fråga om hur ofta?

Generellt sett ska vi aldrig tillrättalägga politiker. De använder vår statistik och visst tycker jag ibland att de lägger in tolkningar av statistiken som kan betraktas som mindre underbyggda, dock har materialet överlag använts bra. Men visst kan man se att vissa lobbyorganisationer lägger in valörer i statistiken som SCB inte kan stå för. Sysselsättningsstatistiken och AKU har tolkats och ifrågasatts på olika sätt och det sker utifrån respektive grupperings bedömning. När det är rena sakfel, som nu senast när det gäller sysselsättningsstatistiken, så var vi naturligtvis tvungna att bemöta detta.

Arbetslösheten och jobben har diskuterats mycket intensivt, ofta med SCB och AMS i blickpunkten. SCB redovisar i enlighet med ett regeringsbeslut från 1986 Sveriges officiella arbetslöshetsstatistik och AMS redovisar siffror från sin verksamhetsstatistik.

Dessutom kan begreppet arbetslöshet definieras på olika vis. Sverige har en ganska snäv definition medan EU har en något vidare; SCB redovisar också denna för att bl.a. rättvisande internationella jämförelser ska kunna göras. Olika myndigheter och organisationer har vidare infört egna, inofficiella begrepp.

Det här innebär naturligtvis att debatten kan bli förvirrande ibland och det blir svårt för mottagaren av information att veta vilken uppgift som står för vad.

5. Hur viktigt är det att SCB märks i massmedierna?

En del säger om man inte märks så finns man inte och det håller jag helt och hållet med. Det är oerhört viktigt att synas. Nu har vi väl egentligen inga problem med det. Vi ger ut ca 360 pressmeddelan-

den per år. Det första jag gör när jag kommer till jobbet är att gå in på nyhetsportalen på intranätet och se hur vår statistik använts i medierna.

Vi ger material till ren nyhetsrapportering, kommentarer, debatter och kåserier i aktuella samhällsfrågor. Det blir 400 "webbklipp" i veckan. Jag tycker att det är suveränt. Det är så här skattepengar ska användas. Vi ska inte bara producera skrifter som hamnar i experters bokhyllor.

6. Ser du någon statistik där efterfrågan kommer att minska respektive öka?

Efterfrågan på ekonomisk statistik kommer att öka. Nya korstabuleringar kommer att efterfrågas. Prognosmakare har en tendens att hela tiden prova nya varianter. Jag träffar många som säger att de vill ha andra skärningar förutom standardtabellerna.

Blir det då som uppdrag eller anslag?

Bådadera, först som uppdrag och därefter som anslag, då man ser att statistiken fyller en funktion.

Ser du någon annan utvecklingstendens?

Efterfrågan på mikrodata ökar. Socialdepartementet t.ex. vill ha hjälp med att göra egna analyser. Idag är det möjligt tack vare att datorkraften utvecklats. Mikrodata är därför en framtidsbransch för oss. När statsrådet ställer en fråga till sina tjänstemän klockan 10 och vill ha svaret klockan 13 så är det idag möjligt. Användarna kan göra egna analyser utifrån vårt mikrodatamaterial. Förutsättningen är att de arbetar under samma sekretessbestämmelser som SCB gör.

7. Vilken betydelse har färgen på regeringen när det gäller innehållet i den officiella statistiken?

Jag tror inte att innehållet i statistiken påverkas av detta. EU:s krav på oss utgör ungefär 50 procent av den officiella statistiken. 20 procent har med Nationalräkenskaperna att göra. Därmed blir det automatiskt internationell karaktär på statistiken.

Vi producerar inte heller statistik "för oss själva". Vi har identifierade användare som utifrån sina behov behöver en viss statistik. Vad jag vet tillhör det inte vanligheten att den intressegrupp som använder viss statistik säger att de kan klara sig utan den. Om någon viss statistik pekas ut och ska bort så brukar användaren eller myndigheten själv tillverka den i stället. Kanske sämre och dyrare, eftersom de inte har de stordriftsfördelar vi har.

Så medelstillsdelningen kanske ändras oavsett färg på regering. Detta kan då påverka omfattningen av statistiken och antalet produkter. Om det

blir mindre pengar, så får vi rationalisera internt så mycket som möjligt. Därefter kan vi ställa frågan till regeringen om det är någon produkt som kan försvinna.

8. Ska SCB allmänt vara mer aktiv i aktuell debatt?

När jag går runt och pratar med våra kunder så vill de ha mer kött på benen. Vi har numera analysfunktioner på ämnesavdelningarna som borde kunna uppfylla det behovet. Vi måste vara noga med att göra skillnad på analys av nuläget med hjälp av den statistik vi normalt presenterar och analys likställt med någon form av prognosverksamhet. Annars kan vår trovärdighet ruckas i kanten.

9. Annonskampanjen Fråga oss först genomförs under hösten och marknadsför SCB:s uppdragsverksamhet. Vad är syftet?

Det hänger ihop med förra frågan. Vi sitter på ett fantastiskt material men det visar sig att många intresseorganisationer och myndigheter tar fram egen statistik där kvaliteten kan vara si och så. Det vi vill är att de kollar med SCB först. Vi kanske redan har siffrorna och vi kan kanske både snabbt och billigt förse dem med ett korrekt statistiskt material. Det blir helt enkelt kostnadseffektivt att fråga oss först. Vi erbjuder alltså vår analyskompetens. Vi vill naturligtvis att all vår information ska kunna utnyttjas bättre. Det är i första hand till regionala organ, företagssektorn och olika intresseorganisationer som vi nu vänder oss.

10. För du någon statistik som privatperson, t.ex. hur mycket fisk du får?

Nej inte fisk, men två andra saker. När jag som ung på 60-talet spelade ishockey, förde jag statistik över temperaturen och isens kvalitet på sjön Mägelungen och på hockeyrinken med naturis som det var på den tiden. Jag för också statistik från de olika valen. Jag gör jämförelser mellan t.ex. PSU, senaste SIFO och Vallokalsundersökningen och från de olika prognoser som kommer allt efter att rösträkningen fortskrider. Det har visat sig att Vallokalsundersökningen brukar vara bäst fram till 10–11 på kvällen.

Red:s anmärkning

Intervjun genomfördes före valet, närmare bestämt den 13 september.

Några mer eller mindre väsentliga statistikhistoriska kuriosor

Jag är just nu sysselsatt med något oerhört intressant, nämligen att skriva Statistiska centralbyråns historia, inför 150-årsjubileet år 2008. Och när redaktören frågade mig om inte något av det jag fått fram skulle platsa i Konfidensen slog det mig att det finns en del saker som jag hittat som inte platsar i min historik, men som ändå har ett statistikhistoriskt intresse. Här följer tre garanterat oväsentliga notiser:

Body Mass Index

Du har kanske någon gång räknat ut om du är överviktig, normal eller underviktig genom att beräkna $BMI = (vikt \text{ i kg}) / (längd \text{ i m})^2$ och jämföra: under 18,5 underviktig, över 25 överviktig. Men visste du att den som hittat på måttet var en av sin tids mest berömda statistiker?

Adolphe Quetelet var från början matematiker och astronom, men blev sedan statistiker. Han är bl.a. känd för sina teorier om genomsnittsmänniskan; det var i det sammanhanget han blev den förste att använda normalfördelningen på verkliga observationer (alltså inte som mätfelmodell el.dyl.).

Quetelet var mannen bakom att Belgiens officiella statistik vid mitten av 1800-talet betraktades som främst i Europa. Bland annat blev Belgien en uttalad förebild när SCB inrättades år 1858. Han är också mannen bakom de internationella statistiska kongresserna; den första hölls 1853 i Bryssel. International Statistical Institute (ISI) är en direkt arvtagare till dessa kongresser.

Barnläkare och statistiker

Den förste chefen för SCB, Fredrik Theodor Berg, sadlade om totalt: Från framgångsrik barnläkare – han innehade Sveriges och troligen världens första professur i pediatrik – till minst lika framgångsrik statistiker. Berg nämner en mycket speciell och sorglig händelse som blev avgörande för hans beslut.

Den 7 november 1853 försvann den då nära 80-åriga sekreteraren för SCB:s föregångare, Tabellverket, spårlöst. Berg som var medlem i Tabellverkets "styrelse", tabellkommissionen, åtog sig arbetet med att färdigställa statistiken för 1845–1849. Han kallades dock till ett än viktigare värv som barnläkare; kronprins Carls ende son hade blivit allvarligt sjuk.

Berg fick tillstånd att ta med sig sina tabeller till (det mycket stora) sjukrummet och i tio dygn vakade och räknade han. Det fanns inte mycket den tidens vetenskap kunde göra och den lille prinsen avled i lunginflammation. Berg tog detta misslyckande hårt; det bidrog till att vända hans håg från medicinen. "Människorna reducerade till siffror voro så fredliga och lydde villigt mina order för grupperingen" som han senare själv uttryckte saken.

Ulf Jorner ■

Höstkongressen den 13 november 2006

Årets höstkongress har temat

Statistik som påverkar – om medborgare och statistiskt tänkande

Någon gång kring förra sekelskiftet yttrade författaren och framtidsvisionären HG Wells följande:

“Statistical thinking will one day be as necessary for efficient citizenship as the ability to read and write.”

Har denna dag kommit och har vi som samhällsmedborgare förutsättningar att axla ansvaret?

Som medborgare förväntas vi idag göra allt fler egna och upplysta val. Vi ska själva göra val som samhället tidigare gjorde åt oss. Vilken skola ska mitt barn gå i? Vilket sjukhus ska jag vända mig till för vård? I vilken fond ska jag placera mitt pensionssparande? Vilken lön är den rätta? Vilken utbildning ska jag välja med hänsyn till situationen på arbetsmarknaden? Vilket elbolag ska leverera min el? Vilken behandlingsmetod ska jag välja?

I takt med att vi som enskilda medborgare fattar fler individuella beslut blir vi också föremål för allehanda kampanjer och mediala utspel i syfte att påverka våra beslut och levnadsvanor. Som underlag för vårt beslutsfattande förses och förser vi oss med statistik. Statistik som påverkar våra liv.

Kongressen kommer att äga rum den 13 november 2006, klockan 09.00 – 17.00. Platsen är Citykongressen på Malmskillnadsgatan 46 i Stockholm.

Kongressen avslutas med 3-rättersmiddag på restaurang Oxen Citykongressen. Under middagen har vi möjlighet att umgås, äta gott och fortsätta diskussioner från kongressen.

Under dagen kommer sju eller åtta föreläsare att tala kring kongressens tema. Någon definitiv dagordning är ännu inte fastställd, dock är följande ämnen och talare inbokade.

Är våra hjärnor anpassade för att processa statistisk information vid beslutsfattande?

Psykologiprofessor **Peter Juslin** vid Uppsala universitet kommer att berätta om aktuella forskningsrön och hur vår hjärna förmår hantera olika slags statistisk information.

Vilken utbildning ska jag välja?

Utredare **Maud Molander** vid Lärarnas riksförbund talar om hur yrkesprognoser är på väg att göra in-

tåg i grundskolan. Syokonsulenter ska förväntas vägleda niondeklassare i sitt val av gymnasieutbildning med hjälp av prognoser avseende behovet av arbetskraft inom olika yrken.

Vilken lön är den rätta?

Chefsekonom **Anders Rune** vid bransch- och arbetsgivarorganisationen Teknikföretagen kommer att berätta om hur lönestatistik används inom ramen för löneförhandlingar. Vilken betydelse har lönestatistiken för löneförhandlingar och löneutveckling?

Var ska jag placera mitt sparande?

Ekonomie doktor **Annika Sundén** från Stockholms universitet berättar om sin forskning om vad som styr vårt pensionssparande. Det finns ofantliga mängder med information, men hur rationella är vi egentligen? Annika Sundén är för närvarande huvudsekreterare i socialförsäkringsutredningen som har till uppgift att göra en genomgripande analys av våra socialförsäkringar.

Vilken behandlingsmetod ska jag välja?

Adjungerad statistikprofessor **Johan Bring** berättar om statistikens roll inom sjukvården. Det ställs hårda krav på så kallad evidensbaserad forskning och vård. Statistiken har även letat sig fram till konkreta beslutssituationer i dialogen mellan läkare och patient, där läkare redogör för risker med olika behandlingsmetoder. Vet läkaren vad han eller hon talar om och har patienten förutsättningar att tolka informationen?

Vilken giv ska jag satsa på?

Statistiker **Martin Johansson** delar med sig av sina erfarenheter från nätpoker. Martin arbetar som marknadsanalytiker, idag vid Posten och tidigare vid Svenska spel. Pokerspel på Internet är en mycket populär sysselsättning för både tränade och otränade spelare. Enorma penningbelopp byter händer och det talas om en Klondike för begåvade spelare. Vilken roll spelar statistiskt tänkande för en pokerspelare?

Hur använder makthavare och media statistiken för att påverka oss?

Debattör och statsvetare **Stig-Björn Ljunggren** talar om statistikens roll i ett maktperspektiv. Hur ska vi som medborgare och statistikanvändare förstå den politiska och mediala kontext som omger oss? Kan det finnas oberoende och objektiva statistikunderlag för beslutsfattande?

Mats Forsberg ■

Nordiskt statistikermöte på Island den 25–28 juni 2007

Den Nordiska programkommitténs andra möte för det Nordiska statistikermötet i Reykjavik den 25–28 juni 2007, kommer att hållas på Hagstofa Íslands, den 9 oktober 2006.

Följande personer har föreslagits som sessionsledare på Nordiska statistikermötet:

Tema 1. Förmedling. Publikeringskanaler; Jussi Melkas, Finland.

Tema 2. Globalisering. Internationellt samarbete, Lars Thygesen, Danmark (OECD).

Tema 3. Förändrad åldersstruktur. Inverkan på ekonomi och samhälle, Ólöf Garðarsdóttir, Island.

Tema 4. Tillväxt. Produktivitet, Tore Halvorsen, Norge.

Tema 5. Framtida statistikproduktion. Nordiska statistikbyråernas roll, Magnus Andersson, Sverige.

Preliminärt program

Måndag 25 juni Utbildningsdag, registrering och välkomstfest

Tisdag 26 juni Öppningssession, parallella sessioner tema 1–4 och Reykjavik stads mottagning

Onsdag 27 juni Parallella sessioner tema 1–5, paneldebatt tema 5 samt avslutande plenarsession. Festmiddag

Torsdag 28 juni Utflykt samt lunch

Huvudtemat för mötet den 9 oktober blir en diskussion om sessionerna och eventuella föredrag. På mötet kommer också förhoppningsvis Nordiska mötets websida att presenteras. En första inbjudan i form av ett vykort kommer under hösten.

Mer information kommer i julnumret av Konfidensen.

Du kan också kontakta

Magnus Andersson, Staben på SCB, telefon 08-506 949 35 eller

Lars Berglöf, SCB, telefon 08-506 945 20 för ytterligare fakta.

Du har väl betalt medlemsavgiften?

Det är fortfarande personer som inte betalt medlemsavgiften. Vi hoppas förstås att du även i fortsättningen vill vara medlem i Statistiska föreningen. Du betalar enklast genom att sätta in avgiften på föreningens **konto 5 13 61 – 4. Glöm inte att skriva ditt namn.** Om du inte har kvar inbetalningskortet du fått tidigare, går det förstås lika bra att använda ett blankt eller att betala via Internet.

Medlemsavgiften är oförändrad år 2006, dvs.

- Medlemmar som arbetar eller bor i Storstockholmsområdet betalar 120 kr.
- Medlemmar som är bosatta och verksamma utanför Storstockholm, studerande eller pensionärer som fyllt 65 år, betalar 60 kr.
- Ständiga medlemmar, hedersmedlemmar samt pensionärer som är födda 1926 eller tidigare, betalar ingen avgift.

Frågor om medlemsavgiften besvaras av skattmästare Christina Kvarnström, e-post kassor@statistiskaforeningen.se

Om du inte längre vill vara medlem i föreningen, är vi tacksamma om du meddelar föreningens sekreterare, Åsa Greijer, på e-post medlem@statistiskaforeningen.se

Rätt adress?

Flyttat? Bytt jobb? Kom ihåg att meddela ändrad adress/e-postadress till sekreterare Åsa Greijer, e-post medlem@statistiskaforeningen.se, så att du får information och inbjudningar även i fortsättningen. Om du har meddelat oss din e-postadress kommer inbjudningar till föreningens aktiviteter och annan information den vägen. Konfidensen kommer du dock även fortsättningsvis att få i pappersform.